

Informace Řídicího orgánu IROP pro žadatele a příjemce ohledně požadavků kladených v projektu na připravenost k opětovnému použití, recyklaci nebo jiným druhům materiálového využití stavebního a demoličního odpadu

1. Úvod

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/1060 ze dne 24. června 2021¹ stanovuje pro financování projektů z fondů EU podmínku respektovat požadavky na udržitelný rozvoj. Projekty musí být realizovány v souladu s cíli a zásadami udržitelného rozvoje a zásadou „významně nepoškozovat“ (DNSH) v oblasti životního prostředí².

Specifická pravidla pro žadatele a příjemce k výzvám IROP určují, aby žadatel o podporu popsal podle charakteru projektu ve své žádosti vliv projektu na životní prostředí. Jedním z témat, které musí žadatel při přípravě a realizaci projektu respektovat a následně poskytovateli podpory ve zprávě o realizaci projektu vykázat, je **předcházení vzniku odpadů, resp. připravenost ke znovuvyužití nebo recyklaci odpadů**.

Se stavebním a demoličním odpadem, včetně použitých obalů, je nutné nakládat podle hierarchie odpadového hospodářství, zejména ve smyslu zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech, v platném znění, a přílohy č. 24 k vyhlášce č. 273/2021 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění. Prioritou je předcházení vzniku odpadu. Jestliže nelze vzniku odpadu předejít, pak musí dojít k jeho přípravě k opětovnému použití, recyklaci nebo jiným druhům materiálového využití, a to nejméně 70 % (hmotnostních) stavebního a demoličního odpadu neklasifikovaného jako nebezpečný (viz dále).

Podle zásad DNSH je poskytovatel podpory z fondů EU povinen, v případě realizace jakékoliv části projektu obsahující stavební činnost, vyžadovat, aby stavební (a demoliční) odpad byl připraven k opětovnému použití, recyklaci nebo jiným druhům materiálového využití, případně zlikvidován v souladu s hierarchií nakládání s odpady a Protokolem EU o nakládání se stavebními a demoličními odpady. Provozovatelé by měli omezit vznik odpadu během výstavby v souladu s Protokolem EU o nakládání se stavebními a demoličními odpady, zohlednit nejlepší dostupné techniky a usnadnit opětovné použití a vysoce kvalitní recyklaci selektivním odstraňováním materiálů s využitím dostupných systémů třídění stavebního odpadu.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/1060 ze dne 24. června 2021 o společných ustanoveních pro Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci a Evropský námořní, rybářský a akvakulturní fond a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (tzv. „obecné nařízení“)

² Realizací projektů by nemělo vést k významnému poškozování environmentálních cílů definovaných čl. 17 odst. 2 Nařízení (EU) 2020/852 ze dne 18. června 2020 o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic a o změně Nařízení (EU) 2019/2088 (tzv. „nařízení o taxonomii“)

Podmínka DNSH jdoucí nad rámec legislativy a týkající se všech stavebních prací na úrovni projektu vyžaduje, aby žadatelé o podporu při realizaci projektu zajistili, aby **nejméně 70 % (hmotnostních) stavebních a demoličních materiálů či odpadů neklasifikovaných jako nebezpečné³ vzniklých na staveništi bylo připraveno k opětovnému použití, recyklaci a k jiným druhům materiálového využití, včetně zásypů, při nichž jsou jiné materiály nahrazeny odpadem, v souladu s hierarchií způsobů nakládání s odpady a protokolem EU pro nakládání se stavebním a demoličním odpadem.**

- Podmínka platí pro všechny stavební práce – nové budovy i renovace, jiné stavební práce.
- Podmínku je nutné plnit u každého projektu. Pokud dojde k odchylkám oproti plánu přípravy (viz dále bod 2.1) pro opětovné využití stavebního a demoličního odpadu vzniklého na staveništi či jeho recyklaci nebo jiné druhy materiálového využití, žadatel je popíše a řádně tuto odchylku odůvodní. Pokud ve výsledku nebylo připraveno minimálně stanovené množství, lze takovou odchylku odůvodnit jen dříve neodhalenými okolnostmi nezaviněnými příjemcem.
- Podmínka platí pouze pro relevantní, v podmínce DNSH vymezený stavební odpad a materiál, není potřeba ji vztahovat na ostatní skupiny odpadů a materiálů.
- Pro plnění podmínky DNSH není zároveň nutné splnit definici odpadu dle zákona ČR o odpadech, protože u podmínky DNSH se započítávají i další odpovídající materiály, které jsou ihned využity na staveništi a které se formálně nestanou odpadem dle českého zákona. Doporučuje se nicméně, aby realizátor opatření, který demoliční materiál znovu využívá v rámci své činnosti, měl povolení k nakládání s odpadem.

2. Aplikace zásady DNSH připravenost k opětovnému použití, recyklaci nebo jiným druhům materiálového využití stavebního a demoličního odpadu v IROP

2.1 Žádost o podporu

Opatření v IROP týkající se předcházení vzniku odpadů a recyklace na základě výše uvedeného stanoví, aby žadatel o podporu ve své žádosti (ve studii proveditelnosti/podkladech pro hodnocení popsal plán (dále „plán přípravy“), podle kterého bude **nejméně 70 % (hmotnostních) stavebních a demoličních materiálů či odpadů neklasifikovaných jako nebezpečné (s výjimkou v přírodě se vyskytujících materiálů uvedených v kategorii 17 05 04 na evropském seznamu odpadů stanoveném rozhodnutím Komise 2000/532/ES) vzniklých na staveništi připraveno k opětovnému použití, recyklaci nebo jiným druhům materiálového využití, včetně zásypů, při nichž jsou jiné materiály nahrazeny odpadem** (dále jen „opětovné použití“).

³ S výjimkou přirozeně se vyskytujících materiálů uvedených v kategorii 17 05 04 na Evropském seznamu odpadů vytvořeném rozhodnutím 2000/532/ES ze dne 3. května 2000, kterým se nahrazuje rozhodnutí 94/3/ES, kterým se stanoví seznam odpadů podle čl. 1 písm. a) směrnice Rady 75/442/EHS o odpadech a rozhodnutí Rady 94/904/ES, kterým se stanoví seznam nebezpečných odpadů ve smyslu čl. 1 odst. 4 směrnice Rady 91/689/EHS o nebezpečných odpadech (oznámeno pod číslem dokumentu K(2000) 1147.

Za **plán přípravy** lze považovat např.

- stanovení odhadovaných množství jednotlivých kategorií odpadu vzniklého na stavbě a připravovaného k opětovnému použití a popis způsobů přípravy/předání a návazných druhů opětovného použití;
- prohlášení žadatele o aplikaci podmínky zajistit minimálně předání příslušného množství odpadu k opětovnému použití ve výběrovém řízení na zhotovitele stavby, a to tím způsobem, že součástí nabídky účastníka bude návrh řešení;
- prohlášení žadatele s popisem, jakým způsobem bude zajištěno předání příslušného množství odpadu k opětovnému použití do konkrétního zařízení určeného pro nakládání s danou kategorií odpadu apod.

2.2 Realizace projektu

Příjemce popíše způsob naložení s odpadem v Závěrečné Zprávě o realizaci (ZZoR). Popis by měl vhodně navazovat/reagovat na plán přípravy předložený se žádostí o podporu. Plnění podmínek DNSH lze k datu ukončení realizace projektu doložit např.

- kopií smlouvy o zajištění předání produkovaných stavebních a demoličních odpadů do zařízení určeného pro nakládání s daným druhem a kategorií odpadu dle § 15 odst. 2 písm. c) zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech;
- dokladem o převzetí odpadů od provozovatele zařízení dle § 17 odst. 1 písm. c) zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech.

Pokud by došlo k odchylkám oproti plánu přípravy, příjemce tuto skutečnost zdůrazní, popíše a odůvodní v ZZoR. Pokud ve výsledku nebylo připraveno k opětovnému použití minimálně stanovené množství, lze takovou odchylku odůvodnit jen dříve neodhalenými okolnostmi nezaviněnými příjemcem.

3. Postup, kdy stavba je realizována před podáním žádosti o podporu

Pokud není možné postupovat podle bodu 2.2, což se může týkat zejména projektů, u kterých bylo započato s realizací stavby před podáním žádosti o podporu, a stavební a demoliční odpad byl případně již zlikvidován čili nebyly nebo nemohly být zohledněny podmínky výzvy, splní žadatel o podporu podmínku DNSH v oblasti stavebního a demoličního odpadu např. následovně:

- stavební odpad dočasně uložený na skládce, která recyklaci neprovádí, ani nepoužívá odpad k jiným druhům materiálového využití, včetně zásypů, následně vyzvedne (stejně množství a stejné kategorie odpadu) a předá jej na základě protokolu o předání a převzetí provozovateli zařízení, které zajistí recyklaci nebo jiné druhy materiálového využití. Žadateli o podporu se doporučuje opatřit si dokument, který potvrzuje, že provozovatel zařízení má k takovéto činnosti potřebné oprávnění.
- Žadatel je povinen případná specifika zohlednit v plánu přípravy i v dokumentu prokazujícím naplnění plánu přípravy.